

rológiát ad elő Mosomagyaróváron, majd Budapesten, összesen 12 éven át; 1952-től aerológiát oktat az ELTE meteorológus hallgatóinak. Fő kutatási területe az aeroklimatológia volt; a termikus szél, légköri stabilitás, zivatarok kialakulása, hőmérsékleti advekción, szabad légkör globális folyamatai, Kárpát-medence talajközeli éghajlati sajátosságai témákban közel 200 tanulmányt írt. 1988. szeptember 24-én hunyt el – 10 nappal 80. születésnapja előtt –; a Farkasréti temető Akadémiai parcellájába temették. Személyében a magyar meteorológia egy kiváló vezetőt, szervezőt, oktatót és kutatót veszített.

* * *

Béll Béla életművéről 2008 nyarán, születésének 100. és halálának 20.

évfordulója alkalmából, a Pécsi Vándorgyűlésen 3 előadás emlékezett meg: *Ambrózy Pál*: Béll Béla élete és személyisége, *Mészáros Ernő*: Béll Béla a tudós, *Varga Miklós*: Béll Béla az aerológus címmel. Az előadásokat Budapesten, MMT rendezvény keretében, október 9-én megismételték azok számára, akik a Vándorgyűlésen nem lehettek jelen.

Mezősi Miklós

Irodalom:

Ambrózy Pál - Szabó Emilné, 1984: Interjú dr. Béll Bélával; LÉGKÖR, 29. 2.

Ambrózy Pál - Szabó Emilné, 1984: Interjú dr. Berkes Zoltánnal; LÉGKÖR, 29. 3.

Ambrózy Pál - Tünczer Tibor, 1988: Interjú dr. Kozma Bélával; LÉGKÖR, 33. 2 és 33. 3.

Béll Béla - Bucsy József, 1970: Az aeroló-

giai kutatás története Magyarországon; in: FEJEZETEK A MAGYAR METEOROLÓGIA TÖRTÉNETÉBŐL, 1870-1970; OMSZ - Bp.

Czelnai Rudolf, 1995: Az Országos Meteorológiai Szolgálat 125 éve; OMSZ - Bp.

Ismeretlen szerző, 1906: Ajánlott levelek automatikus feladása; büky aурél <http://huszadikszazad.hu/index.php>

Massány Ernő, 1912: A felsőbb légrétegek uralkodó szélviszonyainak újabb megfigyelési módja; IDŐJÁRÁS, 205-222. o.

Réthy Antal, 1947: Dr. Massány Ernő emlékezete; IDŐJÁRÁS, 51. 1-3.

Simon Antal, 2001: A Magyar Meteorológiai Társaság története; OMSZ - Bp.

Simon Antal, 2004: Magyarországi meteorológusok életrajzi lexikonja; OMSZ - Bp.

Zách Alfréd, 1969: Dr. Berkes Zoltán nyugdíjba vonult; LÉGKÖR, 16. 1.

Olvastuk

Tovább olvad a sarki jégtakaró

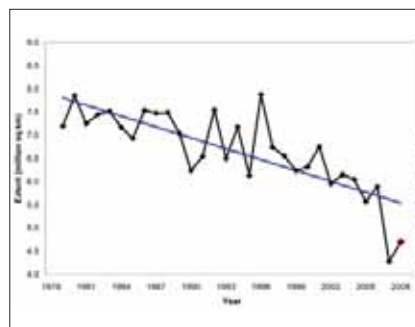
Az Egyesült Államok Nemzeti Hó és Jég Adatközpontja (NSIDC) hírlevele szerint a sarki tengerjég kiterjedése a 2008. évi olvadási periódus végén az 1979 óta folyó műholdas mérések alapján a második legalacsonyabb értéket mutatta. Ennél nagyobb szezonális jégvesztés csak 2007-ben volt. Szeptember 14-én 4,67 millió km² volt a minimum, míg egy évvel korábban ez az érték 4,28 millió km²-t tett ki.

Ez a kisebb jégvesztés nem kelthet reményeket. A tavaszi-nyári hőmérséklet ugyanis kissé alacsonyabb volt, mint az előző évi, de a téli félév során keletkezett jégtakaró – ami a sarki medence 73%-át tette ki – rendkívül vékony. Egyes szakértők véleménye szerint a kisebb 2008. évi felszíni jégvesztés ellenére a sarki medence teljes jégmennyisége tovább csökkent. Ha pedig a hőmérsékleti és sugárzási viszonyok az előző évihez hasonlóan alakulnak, akkor a 2007. évi rekord is megdőlt volna.

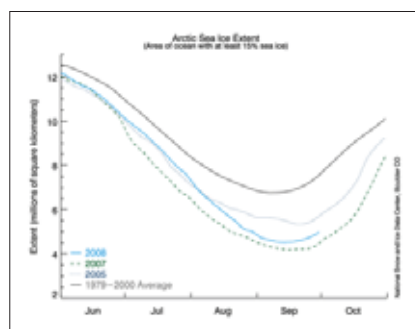
Elég ijesztő a sarki jég kiterjedését mutató 1. ábra, amely a szeptemberi minimum értékeket mutatja 1979–2008 között. Az évtizedes átlagos csökkenés 10,7%-ról 11,7%-ra nőtt.

A 2008-as szezon jégolvadását a sokévi átlaghoz és a 2007. évi menethez képest a 2. ábra mutatja. Ezen a felső görbe a sokévi átlag, a legalsó a 2007. évi menetet, míg a szeptember végéig menő görbe a 2008. évi olvadás mértékét mutatja.

A NASA-ban folytatott kutatások szerint a sarki medence 1950 óta viharosabbá vált. Úgy tűnik, a megfigyelések igazolják azt a több évtizede tett előrejelzést,

1. ábra: A sarki jég szeptemberi kiterjedése 1979–2008 között

2. ábra: A jégtakaró átlagos, 2007. és 2008. évi változása a nyári olvadási periódusban

hogy a melegedő óceánok a sarki viharokat gyakoribbá és erősebbé teszik. Nőtt a jégmezők mozgási sebessége a nyári időszakban az 1950 körüli 20 cm s⁻¹-ről több, int 60 cm s⁻¹-re.

NSIDC Ice News és Weather 2008. nov.

Ambrózy Pál